

9

Вічна чарівність

Купити книгу на сайті kniga.biz.ua >>>

ЗАБУДЬТЕ ПРО ТЕРМІН ПРИДАТНОСТІ: ШАРМ, ГРАЦІЯ, СТРИМАНІСТЬ, ДОТЕПНІСТЬ ТА ІНШІ ЯКОСТІ

Француженки, особливо ті, кому за сорок, приділяють своїм звичкам і якості життя стільки ж уваги, скільки їй розвитку особистості. Вони енергійно і творчо сповнюють його метою й особливим стилем.

Вони знову й знову доводять теорію про те, що речі, які милують око, покращують настрій, а те, що покращує настрій, здатне зробити життя цінним.

Увага до деталей відображується в усьому, чим вони займаються. Вони з однаковою витонченістю і наполегливістю ставляться до себе, до своїх осель, до дружби і, що найважливіше, до своїх сімей.

Француженки не покладаються на випадок.

Відомо, що зовнішня обгортка здатна привабити увагу до особистості. Однак хочу також наголосити, що жінки здатні якнайкраще показати себе завдяки характеру, витонченості та чарівності.

ШИК НАЗАВЖДИ!

СУТЬ КРАСИ

Стиль без наповнення є неприйнятним, оскільки це нудно й одноманітно. У Франції не прийнято бути *епниї*³⁵. Справжній стиль ґрунтується на поінформованості, до тепності й вражаючому арсеналі культурних посилянь. Потрібно завжди підтримувати жваву розмову. Сутність краси полягає в постійній самоосвіті й прагненні дізнатися щось нове. Простіше кажучи: це ключ до вічної молодості.

Жінка, яка розпалює уяву своїм розумом і вихованістю, завжди у центрі уваги. Протягом століть, ще до появи сучасної концепції фемінізму на французькій землі, француженки майстерно здобували владу шляхом впливу, і значна його частина формувалася завдяки їхній жіночності, поведінці і, звісно ж, завдяки розуму. Історія наводить багато прикладів таких жінок.

Маркіза де Помпадур, приміром, займала важливе місце в житті Людовика XV навіть тоді, коли стан її здоров'я унеможливив фізичні відносини. Король залишався з нею тому, що вона була веселою, «легкою», могла дати добру пораду і знала, що таке дружба. З нею він віднайшов спокій, яким дорожив упродовж майже двадцяти трьох років спільного життя. Маркіза була освіченою, красивою, вишуканою, вміла малювати, займалася гравіруванням, грала на клавикорді і виступала в п'єсах, які давали змогу її королю трохи відволіктися від справ. У неї був приємний голос, який його зачаровував. А ще жінка щиро вірила в силу розваг і різноманіття, тому влаштовувала веселі звані вечери й карткові ігри, щоб відволіктися від щоденних турбот і розважитися.

³⁵ Нудний (*франц.*).

Її розкішні апартаменти були наповнені вишуканими предметами, квітами, ніжними ароматами та смачними делікатесами. (Маркіза була покровителькою фарфорової фабрики *Sèvres*, яка створила чудовий блакитний сервіз на її честь. Її вишуканий, хоч і екстравагантний смак шанується й нині.)

І, звісно, маркіза де Помпадур добре розбиралася в модних тенденціях, завжди обирала пастельні кольори, які робили її бліде обличчя яскравішим. Вона була, врешті-решт, головною принадою на сцені, яку ретельно готувала для свого короля.

Король настільки довіряв маркізі, що вона стала його довіреною особою і мала значний вплив на політичні рішення. Добре чи погано це було для країни, це вже вирішувати біографам та історикам.

У сорок два роки вона померла від туберкульозу.

Ще одна історія кохання — історія Француази д'Авіньє, яка завдяки своєму розуму й доброзичливості привабила «короля-сонця» Людовика XIV.

Після смерті дружини Марії Терези Тосканської Людовик XIV одружився на п'ятдесятирічній вдові, якій під час таємної релігійної церемонії дав титул маркізи де Монтан.

Історики зазначають, що вона була привабливою, доволі набожною, ніжною і надзвичайно світлою душею. Перед одруженням король багато часу проводив у її компанії, обговорюючи політику, релігію (на цю тему можна було говорити без упину, оскільки вона була хрещеною католичкою і частково виховувалася протестантами) та економіку. У якийсь момент вони стали коханцями, але жодному з істориків не вдалося зафіксувати точну дату, хоча багато хто стверджував, що незважаючи на

ШИК НАЗАВЖДИ!

сором'язливість жінки (а маркізу вважали саме такою), доволі важко відмовити своєму королю.

Кажуть, вона мала неабиякий вплив на свого чоловіка — їй вдалося повернути його до релігії.

САЛОННА СПАДЩИНА

Протягом усієї історії Франції французьки славилися своїми салонами, де вони розважали інтелігенцію, художників, письменників та життєрадісних гульвіс лише задля того, аби спровокувати натхненну бесіду, обговорення, веселі дотепні ремарки й живий обмін думками. Саме завдяки салону Жанну Пуассон (тобто маркізу де Помпадур) помітили придворні. В Парижі її салон створив її сповнену інтриги репутацію елегантною й дотепною жінки.

Інтелектуальна стимуляція глибоко вкорінилася у французьке суспільство. Фактично, вона завжди вважалася найвищою формою зваблювання, і це сприйняття збереглося й донині. Несправедливо вважати, що жіночі хитрощі були єдиним способом дістатися світу влади, втім вони були й залишаються однією з навичок розумної жінки.

Чимало істориків вважають, що саме французькі суффражистки під час Французької революції першими висунули пропозицію про гендерну рівність.

Однак цікаво, що французьки не мали права голосу аж до 1944 року. Задля порівняння зауважу, що в Сполучених Штатах дев'ятнадцята поправка до Конституції, яка дала жінкам право голосувати, була прийнята у 1920 році.

Ґрунтовну працю Симони де Бовуар, *Le Deuxième Sexe* («Друга стаття»), яку багато хто вважає найповнішим

трактатом про сучасний фемінізм, було опубліковано в 1949 році. У ній письменниця розглядала питання «інших», стверджуючи, що «існування передєє сутності», і таким чином «людина не народжується жінкою, а стає нею». За її словами, екзистенційна філософія повинна дати їй рівні можливості в суспільстві. Вона рішуче виступала проти упередженої думки про меншовартість жінок і стверджувала, що жінки, незважаючи на багатівікове підкорення чоловікам, цілком здатні приймати розумні й виважені рішення.

СИЛА РОЗМОВИ

І в наші дні події французької історії люди продовжують обговорювати за вечерею. Саме такі теми роблять вечори незабутніми.

Колись я була присутня на званій вечері, під час якої відбувалися палкі дебати щодо того, якого короля — Людовика XIII чи Людовика XVI, найбільш достовірно зобразили художники на портреті. (Невже хтось із цих людей бачив прижиттєві фотографії королів?) Мої компанії за вечерею влаштували словесну баталію за тушкованим м'ясом і неймовірною пляшкою вина *Chateau Latour Pauillac* 2000 року (французи люблять поєднувати простоту селянської страви з вишуканістю неперевершеного вина одного з найкращих виробників) про розмір носа та складки підборіддя. І як можна не любити французькі *soirée*³⁶?

Зауважу, що у Франції, де філософія є обов'язковим предметом в університеті, вивчаючи цю науку, можна отримати ступінь бакалавра. Тож хіба можна очікувати,

³⁶ Вечір (франц.).

ШИК НАЗАВЖДИ!

що дорослі забудуть про задоволення від інтелектуальної акробатики, обговорюючи геть усе, від земного до езотеричного?

Дорослі, які порушують питання іспиту з філософії, ведуть дивовижну салонну гру.

Цікаво, чи в інших країнах є щомісячні журнали з філософії? У Франції такі є. Так, редакційна мета *Philosophie* полягає в тому, щоб «зробити філософію доступною для широкої аудиторії... шляхом обговорення політики, суспільства, науки, економіки та мистецтва».

Єдину тему, яку заборонено обговорювати на святкових чи звичайних зустрічах, — це релігія. Це табу, адже обговорення та суперечки на тему релігії можуть образити людину. А у ввічливому французькому суспільстві не заведено ображати одне одного. Людину можна вразити; насправді, цього навіть очікують, передбачають і насолоджуються.

Таким чином секс і політика залишаються гарячими темами для розмови. О, так, гостренькі паризькі плітки завжди в меню. Паризькі плітки старі, як королівські двори, і є найважливішим інгредієнтом у гострому коктейлі, який впливає на сміливі обміни думками.

Гроші, робочі місця та соціальний статус, які ніколи не виносяться на загальне відкрито, як це відбувається в США, можна обговорювати, але ці розмови суворо підпорядковуються набагато більш стриманим соціальним нормам. Можна згадати про літній будиночок в шикарному куточку в селі неподалік Парижа, сімейний маєток, шале в Гштааді, *petite maison*³⁷ в Біарріці, титули, меблі, варті того, аби увійти до музейних колекцій, «які завжди були власністю нашої родини», прикраси, які передаються від покоління до покоління, тощо.

³⁷ Невеликий будинок (франц.).

ФРАНЦУЗИ ІНАКШІ

Тим із нас, хто від народження розмовляє англійською, французька може здаватися мінним полем непорозумінь, і це стосується не лише граматичних помилок. (Мені ніколи не вдавалося впорядкувати дієслова.) Зазвичай слова, які нам здаються синонімами, насправді є *faux amis* — «фальшивими друзями». І слово «*education*³⁸» є одним із них.

Люди, які розмовляють англійською, пов'язують слово *education* з процесом навчання у школі. Для французів же освіта (*education*) — це те, чого можна навчитися вдома і у ввічливому суспільстві: *politesse*, *savoir faire*, *courtoisie*, *moralité*³⁹, процес розуміння культури через вплив мистецтва, а історії — під час регулярних відвідин музеїв.

*Instruction*⁴⁰ — це те, що людина вивчає у школі. Безперечно, культура є важливою частиною французької навчальної системи.

Під час останніх заліків із філософії студентам запропонували висловити думку щодо наступних питань:

- Чи будемо ми вільними від держави?
- Чи усі переконання суперечать розуму?
- Чи є користь єдиною причиною для роботи?
- Чи загрожує рівність свободі?
- Чи можна вважати науку більш необхідною за мистецтво?
- Чи залежить самоконтроль від самопізнання?
- Чи можна, відчуваючи несправедливість, навчати когось бути справедливим?

³⁸ З англ. *education* означає «освіта». — Прим. пер.

³⁹ Ввічливість, уміння, люб'язність, моральність (франц.).

⁴⁰ Навчання (франц.).

Напевно, тому що я американка і в нас немає історії титулів, як у Європі (хоча в нас є королівська сім'я Мейфлауерів), мене інколи дивує злегка презирливе ставлення до тих, кому вдалося досягнути успіху (читати: до багатіїв) завдяки праці й амбіціям. Ці історії успіху часто стають предметом жвавих обговорень серед тих, хто більш-менш підтримує і трохи збільшує свої статки або ж серед тих, хто втратив усе, окрім хіба що розваленого замку — на противагу тим, хто його звів.

Під час таких розмов треба бути напоготові. І французьки готові до них, їм дуже подобається проводити таким чином час. Що може бути більш яскравим та спокусливим за жінку (чи чоловіка), яка поринула у захопливі дебати? Вік? Хіба вік узагалі має значення?

Розмова священна. Це позачасовий, безкінечний процес, яким потрібно ділитися і насолоджуватися з пристрастю.

Не знаю жодної французьки, яка б не поспішала побачити останні виставки в Парижі. Інші вишуковують маловідомі музеї та галереї, а потім діляться своїми відкриттями з друзями. Вони беруть на виставки своїх дітей та онуків, а потім обговорюють побачене за обідом. У Парижі вважають, що для людини мистецтво, література, театр, балет, музика і їжа такі ж необхідні, як і повітря. Французи знають, що їхній обов'язок — передати свої захоплення наступним поколінням. Зазвичай цю радісну роль беруть на себе бабусі. Це дозволяє їм проводити час з онуками і, зрештою, такі моменти перетворюються на безцінний подарунок.

Одна моя подруга відвідує лекції у Сорбонні. «Я вважаю, що вони стимулюють розум, — каже вона. — Залежно від мого настрою, я вибираю тему, з якою знайома і про яку хочу дізнатися більше; чи навпаки — те, про що я ніколи раніше не чула. Коли я пізнаю щось складне та нове, то одразу ж ділюся новими знаннями зі своїм чоловіком. Він це обожаює. На мою думку, це один з невеликих секретів щасливого шлюбу — ділитися пригодами».

Дехто з моїх друзів мають сезонні абонементи в оперу та на балет, інші надають перевагу театру, але майже усі, кого я знаю, завжди дивляться найновіші фільми, зокрема ті, які показують переважно в країнах, в яких вони знімалися, і в невеликих мистецьких закладах Парижа.

Коли востаннє ви думали про те, щоб подивитися фільм, знятий в Азербайджані чи Вірменії? Моя подруга Едіт разом зі своїм чоловіком шукає такі низькобюджетні фільми будь-де і скрізь, де вони можуть їх знайти. Іноді вони розчаровуються, але дуже часто відчують захват. Едіт завжди ділиться зі мною своїми враженнями.

Повільно реаліті-шоу займають головну частину прайм-тайму. Втім багато хто надає перевагу блискучим епізодам *Secrets d'Histoire* («Таємниці історії») — передачі на одному з основних каналів, яка розповідає про придворні інтриги, любовні історії та державні справи, маніпулювання амбіційними придворними, про історії створення деяких з найбільш вишуканих у світі творів мистецтва та декору, ландшафтне мистецтво *Le Nôtre* у Версалі та Ву-ле-Вікомт, чуттєву архітектуру Луї Ле Во.

Ці програми розповідають про історичні події, наче це захоплююча казка, зі свідченнями істориків та родичів аристократів, які пригадують родинні історії, зачитують листи і документи. Ці саги заворожують. І бонус: ми

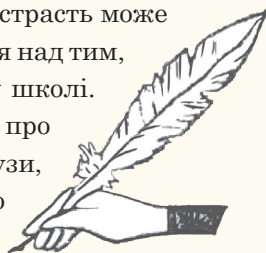
ШИК НАЗАВЖДИ!

щось дізнаємося. Ми збираємо факти для нашої наступної розмови за вечерею.

Історію та культуру можна помітити скрізь. Неподалік від нас, у сільській місцевості на захід від Парижа, знаходиться котедж родини Лафайетта. Оскільки його нащадки є нашими друзями, мені пощастило потрапити на екскурсію в їхній будинок, де портрети Томаса Джефферсона, коли він був послом у Франції, розміщено поряд з безцінними листами та документами, обрамленими та вивішеними на стінах. Я була дуже зворушена тим, що мої екскурсоводи були дуже чуйними та щедрими.

Живучи у Франції, я бачу, яку пристрасть може викликати історія. Я часто замислююся над тим, чому не цікавилася цим предметом у школі.

Можливо, усе залежить від того, як про цю історію розповідають. А французи, безперечно, вміють розповідати про історію так, щоб захопити слухачів.

НЕПЕРЕБОРНА СИЛА ЧАРІВНОСТІ

Вигадування захопливої історії підкреслює ще одну рису, завдяки якій французи, як чоловіки, так і жінки, сформували свою зоряну репутацію — чарівність.

З багатьох причин чарівність вважається найпривабливішою якістю в репертуарі французьки. Якось саме це слово стало приводом жвавої бесіди під час недільного обіду. Я запитала у присутніх чоловіків і жінок: «Що для вас означає *чарівність*?» І несподівано розгорілася запекла дискусія. Оскільки французька мова є лабіринтом нюансів і суперечностей, та найяскравіше ці риси виявилися саме під час цієї дискусії.

Усі присутні одностайно погодилися: «Не можна порівнювати жінку, в якій є *du charme* і *femme charmante*». Добре, але поясніть, будь ласка. Чарівність — це чарівність, так?

Mais non. Це було б надто просто.

Забудьте про *du charme*. Ми або народжуємося з цією якістю або ні. Здатність захоплювати і спокушати є природженою. Ця якість може бути у дитини і у вісімдесятип'ятирічної жінки. Вона абсолютно природна, і жінка, в якій є *du charme*, може навіть не розуміти цього, доки не досягне певного віку. Шарм можна помітити в жесті, у погляді. Це наче магія. Чарівність приваблює людей так, як метеликів приваблює полум'я. Перед чарівністю ми безсилі.

Катрін Най, журналіст і біограф (а ще розкішна французенка), якось сказала, що *du charme* можна помітити навіть у немовляти. «Я бачила цю рису у племінника. Коли він був дитиною, ще до того як навчився розмовляти, то вже вмів заворожувати. Він був і є непереборним».

Ми можемо називати цю рису харизмою. Вона рідкісна і її неможливо імітувати. З іншого боку, мені сказали, що кожен може бути *charmante* (чарівним) і віміти обеззброювати, якщо захоче. Це чудова і цілком досяжна альтернатива.

Якщо природа не зробила вас харизматичними, мені здається, що цю якість можна виховати в собі, як і все, про що йдеться на сторінках цієї книжки. Розмовляючи з людиною, дивіться їй в очі. Не шкодуйте компліментів. Але пам'ятайте, що вони мають бути щирими. Про кожного можна сказати щось добре і позитивне. Уважно слухайте, не переривайте інших посеред розмови і ніколи не забувайте, що гарні манери є доповненням доброти.

ШИК НАЗАВЖДИ!

Неможливо повністю описати роль бездоганих манер у французькому суспільстві — чи можливо? Інколи манери набувають форми формалізованої *gentillesse* (лагідності/доброты) — наприклад, коли ви допомагаєте сором'язливому гостю долучитися до розмови. У менш інтимних ситуаціях існують правила поведінки, які демонструють повагу без любові. Це елементи чарівності француженки, яку може розвинути будь-яка жінка.

Як пише «моя причина, щоб жити у Франції»: «У кожній жінці є щось прекрасне. Знайдіть це і скажіть їй». Він народився чарівним, але чарівність у нього виявляється залежно від ступеня дружби чи близькості до когось.

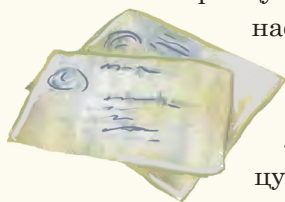
Ось як французи уявляють чарівну жінку певного віку: вона жвава, уважна, допитлива, культурна, безтурботна (зовні), відкрита, доброзичлива, кумедна і розумна. У неї бездоганні манери і вона вміє, як кажуть французи, «*mettre les autres en valeur*», тобто робити так, щоб кожен почувався потрібним, цікавим і цінним. Вона ставить запитання і вміє слухати.

Звичайно, не можна також забувати про кокетство.

Француженки народжені, щоб фліртувати. Вони насолоджуються процесом невинної спокуси. Це гра, *très amusant*⁴¹. Усі знають правила. Певний період свого життя я провела, граючи у цю гру під час французьких званих вечерь.

Визнаю, що впродовж кількох років після того, як я уперше приїхала до Франції і коли мені було тридцять, я почувалася доволі незручно під час таких бесід. Я ніяк не могла зрозуміти, що це звичайне соціальне заняття, яке робить вечір більш пікантним і не

⁴¹ Доволі захоплива (франц.).

має жодних наслідків, хоча, на перший погляд, може здатися, що це не так. Але як тільки я звикла, мені ці розмови почали подобатися.

Чи можна стверджувати, що манери, які історично були частиною жіночого репертуару, існують і сьогодні? Так, безперечно. У соціальному житті французьки зазвичай демонструють м'який бік фемінізму, що жодним чином не зменшує його ефективність. Більшість моїх подруг, починаючи від тих, кому виповнилося сорок, і до тих, кому вже за сімдесят, — феміністки, але їхні битви з чоловіками ведуться не вдома, а на загальнодержавній арені і зосереджуються на встановленні рівної оплати праці, можливостей працевлаштування і посад в уряді та корпораціях.

Французькі чоловіки запевнили мене, що вік для них не має значення. І додали, що вони, як і будь-які інші чоловіки, звертають увагу на красивих молодих жінок у коротких спідницях, втім, якщо такій дівчині немає чого сказати під час званої вечери, вони краще сидітимуть біля жінки з шармом, яка вміє розважати своєю дотепністю.

Коли потрапляєш в інтимну павутину жіночої блискучої бесіди, ніхто ні на що не розраховує. Усі без винятку чоловіки, у яких я брала інтерв'ю, запевнили мене, що для створення тривалого інтересу лише красивої картини замало.

Як можна встояти проти культури, яка возвеличує постійне захоплення чарівністю, дотепністю, розумом і грацією? І, крім того, що може бути більш романтичним за усвідомлення того, що жвавий розум — це досконале і позачасове доповнення до красивої зовнішності?